

ХОРТИЦЬКА
НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ

ОСНОВА
УСПІШНОГО
МАЙБУТЬОГО

РОКІВ

ЗБІРНИК

ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

*присвяченої 10-річчю
комунального закладу
вищої освіти «Хортицька
національна навчально-
реабілітаційна
академія» Запорізької
обласної ради*

29 ЖОВТНЯ
2025 року

Запоріжжя • Україна

**СТРАТЕГІЧНІ
ОРІЄНТИРИ
ОСВІТИ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЇ
В УМОВАХ
ВОЄННОГО
СТАНУ ТА
ПОВОЄННОГО
ЧАСУ:
ПРОБЛЕМИ,
РІШЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Ministry of Education and Science of Ukraine
Department of Education and Science of Zaporizhzhia Regional State Administration
Municipal Institution of Higher Education "Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy" of Zaporizhzhia Regional Council

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
«СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ТА ПОВОЄННОГО ЧАСУ: ПРОБЛЕМИ, РІШЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ»,
присвяченої 10-річчю комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

BOOK OF ABSTRACTS

of the International Scientific-Practical Conference
"STRATEGIC ORIENTATIONS OF EDUCATION AND REHABILITATION IN THE
CONDITIONS OF MARTIAL LAW AND POST-WAR TIMES: PROBLEMS, SOLUTIONS,
PROSPECTS"
dedicated to the 10th anniversary of the Municipal Institution of Higher Education "Khortytsia
National Educational and Rehabilitation Academy" of Zaporizhzhia Regional Council

29 жовтня 2025 року
October 29, 2025
Запоріжжя, Україна
Zaporizhzhia, Ukraine

*Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 2 від 29 жовтня 2025 року)*

Редакційна колегія:

В. В. Нечипоренко (відповідальний редактор), доктор педагогічних наук, професор, Хортицька національна академія;
Н. М. Гордієнко, доктор соціологічних наук, професор, Хортицька національна академія;
М. С. Кудінова, кандидат психологічних наук, доцент, Хортицька національна академія;
О. М. Галієва, кандидат психологічних наук, Хортицька національна академія;
О. О. Сташук, кандидат педагогічних наук, доцент, Хортицька національна академія;
Г. Б. Глущенко, старший викладач, Хортицька національна академія;
М. І. Слободяник, методист, Хортицька національна академія.

Бібліографічні редактори:

Прохорова С. П., бібліотекар-бібліограф, Хортицька національна академія;
Двореченцева А. С., методист, Хортицька національна академія;
Ковальова М. В., методист, Хортицька національна академія;
Чеснокова Е. Ю., методист, Хортицька національна академія.

С 83

Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи (до 10-річчя комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради) : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 29 жовтня 2025 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2025. – 1000 с.

Strategic orientations of education and rehabilitation in the conditions of martial law and post-war times: problems, solutions, prospects (dedicated to the 10th anniversary of the Municipal Institution of Higher Education "Khortytisia National Educational and Rehabilitation Academy" of Zaporizhzhia Regional Council) : Book of Abstracts of the International scientific and practical conference (Zaporizhzhia, October 29, 2025) / General editor V. Nechyporenko. – Zaporizhzhia : Publishing House of Khortytisia National Academy, 2025. – 1000.

ISBN 978-617-7929-23-8

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи», присвяченої 10-річчю комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради. Конференція організована науково-педагогічним колективом Хортицької національної академії у співпраці з українськими та зарубіжними партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних питань сучасної освіти, реабілітації та соціальної підтримки в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Представлені роботи розкривають фундаментальні виклики соціально-гуманітарних наук, теоретичні й прикладні засади спеціальної та інклюзивної освіти, комплексні стратегії психологічної та соціальної реабілітації постраждалого населення. Значна увага приділяється модернізації професійної підготовки педагогічних кадрів, інноваційним методикам фізичної реабілітації, формуванню здоров'язберезувальної культури суспільства, трансформаційним процесам у менеджменті, туризмі, мистецькій та дизайнерській сферах. Окремий дослідницький фокус спрямовано на концепцію життєтворчості як стратегію особистісного розвитку, психотравмуючий вплив війни на дитячу психіку та психологічні виміри цифровізації, включаючи ризики технологічної залежності та етичні аспекти взаємодії зі штучним інтелектом.

Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам, фахівцям у галузі освіти, реабілітації, соціальної роботи та широкому колу читачів, зацікавлених у розвитку освітньо-реабілітаційної системи України в умовах сучасних викликів.

Редакційна колегія може не поділяти концептуальні ідеї авторів та інтерпретаційні підходи, репрезентовані у змісті тез. Відповідальність за достовірність поданих матеріалів, наведених цитат, статистичних та емпіричних даних несуть учасники та їхні наукові керівники згідно з юридичними й етичними нормами академічної доброчесності.

УДК 37+364-786]”364/366”

ISBN 978-617-7929-23-8

© Автори тез, 2025

© Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2025

Лисенко Ганна Олександрівна КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ТРУДНОЩІВ БАТЬКІВ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА (РАС).....	88
Макаренко Владислава РОЗМЕЖУВАННЯ ШАХРАЙСТВА (СТ. 190 ККУ) ТА ПРИВЛАСНЕННЯ, РОЗТРАТИ МАЙНА (СТ. 191 ККУ): ДОКТРИНАЛЬНИЙ ТА СУДОВИЙ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	92
Маршасв Вадим Дмитрович СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СВОБОДИ СЛОВА У США: ПОЛІТИЧНИЙ ВПЛИВ ТА ПРИХОВАНА ЦЕНЗУРА ПІД ЧАС ДРУГОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ДОНАЛЬДА ТРАМПА.....	93
Місюра Ірина Володимирівна РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ПРИЙМАЮЧІ ГРОМАДИ.....	95
Михайлова Валентина Іванівна СОЦІАЛЬНИЙ ДОСВІД ЯК ПСИХОЛОГО-СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН.....	98
Nataliia Moshenets INTERAKTYWNE METODY NAUCZANIA JAKO ŚRODEK KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH PRZYSZŁYCH FINANSISTÓW.....	100
Нестерук Людмила Петрівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕСТРУКТИВНИХ ПРОЯВІВ НАРЦИСІЗМУ В ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	101
Огородник Вероніка Олександрівна ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИКИ ТА ПРАКТИКИ РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	103
Павленко Анатолій Іванович ПЕРЕДУМОВИ ЗАРОДЖЕННЯ І ТЕОРЕТИЧНОГО СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ В УКРАЇНІ.....	105
Павлюк Олена Михайлівна МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ В СТАНДАРТАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	107
Пліс Ігор Олександрович РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	108
Плюхіна Наталія Петрівна ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНА ПАРАДИГМА В ОСВІТІ: РОЗВИТОК, ЗМІСТ, ТЕНДЕНЦІЇ.....	111
Позднякова Олена Леонтіївна ЧЕСНІСТЬ ЯК ЦІННІСТЬ ТА ПРИНЦИП ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ.....	113
Проскура Марина Дмитрівна КЛЮЧОВІ КОМПОНЕНТИ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	115
Руденко Алевтина Володимирівна МІЖНАРОДНІ МОЛОДІЖНІ ФОРУМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ.....	117
Руколяньська Наталія Василівна СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ БАЗОВОЇ ПАРАЛІМПІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	119
Сабітов Сергій Юрійович РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК РЕСУРС ПОДОЛАННЯ БОЙОВОГО СТРЕСУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	120
Савченко Дарина Русланівна, Сініченкова Ангеліна Сергіївна, Савченко Людмила Леонідівна НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	122
Саратова Олена Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ КАРТОК У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	125
Семесенко Олександр Валерійович ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	127
Сергієнко Наталія Вікторівна ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	129
Сєчіна Тетяна Вікторівна РИТОРИЧНИЙ СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНИХ МОВЦІВ У МОВНІЙ ОСВІТІ НУШ: АКТУАЛЬНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	130

4. Білокопитов В. Проект «Тенденції європейської вищої освіти» як джерело інформації та поширення практичного досвіду на Європейському освітньому просторі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. Вип. 5 (69). С. 3–13.

5. Барбінова А. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності майбутніх менеджерів освіти в умовах інноваційної освітньої діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 51. С. 408–413.

Сергієнко Наталія Вікторівна,
викладач кафедри міжкультурної комунікації
та соціально-гуманітарних дисциплін,
Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»,
м. Дніпро, Україна

ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Основу сучасної освіти, як відомо, складають навчання і виховання. У наш час саме вища освіта набуває особливого значення для розвитку суспільства взагалі. Майбутні фахівці повинні володіти не тільки знаннями, а й вмінням їх використовувати у найсучаснішому середовищі, орієнтуватися в питаннях сьогодення, постійно удосконалюватися.

Досвід освіти показує, що надзвичайно велику роль у розвитку важливих якостей особистості, її культури відіграють соціально-гуманітарні дисципліни. Основою сучасних соціально-гуманітарних наук є загальнолюдські цінності, обґрунтування оптимальних шляхів та засобів досягнення соціальної справедливості, забезпечення громадської злагоди, формування творчої особистості і культурно-інтелектуальному середовищі. Якісна соціально-гуманітарна підготовка майбутніх фахівців – одне з основних завдань на сьогодні. Сучасні реалії спонукають науковців здійснювати активний пошук нових форм, методів і підходів до вирішення зазначеного питання [1].

Орієнтуючись на загальногуманістичні тенденції у суспільстві, стає очевидним спрямованість вищої освіти на особистість майбутнього фахівця. Основна мета майбутнього – підвищення інтелектуального потенціалу особистості. Людина – це професіонал, фахівець свого профілю – це головне багатство в суспільстві. І на сьогодні більшість науковців наполягають на пріоритетності для сучасної освіти саме гуманістичного підходу до навчання і виховання. Розвиток особистості студента під впливом соціально-гуманітарних дисциплін тісно пов'язаний із формуванням загальнолюдських позицій, які прийняті в усіх цивілізованих країнах світу: милосердя, загальнолюдські цінності, співчуття, дружба, партнерство тощо.

Гуманітаризація освіти взагалі є чинником і завданням гуманізації життя суспільства. Гуманітарні знання – єдині загальнокультурні та загальнолюдські основи, які підлягають вивченню в абсолютно різних дисциплінах. І такі знання становлять гуманітарний потенціал кожної людини. Гуманітарна складова частина передбачає вивчення соціально-гуманітарних дисциплін, які формують неповторну й унікальну особистість, індивідуальність [2].

Реформування української вищої освіти, насамперед у викладанні соціально-гуманітарних дисциплін, сьогодні повинно спиратись на нові ідеї та принципи, що забезпечують формування морально-вольових якостей активної, незалежної і творчої особистості студента. Саме така освіта і є гуманістичною. Гуманістичний світогляд – це система поглядів, що історично змінюється, вона визнає благо людини основним критерієм суспільства, характеризується інтересом людини до самої себе, до свого внутрішнього світу, до інших людей, повагою до людської гідності та правом кожного розвивати особисті здібності та задовольняти власні потреби.

Метою викладання соціально-гуманітарних дисциплін є формування компетентностей, що мають універсальний характер. Наприклад, це здатність до навчання, креативність, володіння іноземними мовами тощо.

Саме соціально-гуманітарні дисципліни мають широкі змістовні можливості щодо розкриття різних аспектів діяльності майбутніх фахівців, потенційні резерви щодо самовдосконалення, самоосвіти, самовиховання особистості.

Соціально-гуманітарні навчальні дисципліни покликані вирішувати наступні завдання:

- сприяти розумінню сутності міжособистісних відносин;
- допомогти молодій особистості усвідомити найважливіші гуманістичні цінності суспільства;
- оволодіти знаннями про людину і суспільство;
- засвоїти знання, що лежать в основі формування власної громадянської позиції;
- підготувати висококваліфікованого фахівця для ефективної діяльності в сучасному середовищі [3].

Соціально-гуманітарні дисципліни завжди відіграють важливу роль у формуванні особистості студента, незалежно від його професійної підготовки, власних інтересів, тому що сприяють осмисленню значення своєї соціальної функції, формують усвідомлення свої суспільної ролі, є необхідними для розуміння людиною моральних норм.

Соціально-гуманітарні знання завжди є важливою частиною людської історії та культури, вони впливають на розвиток у студентів творчих здібностей, системи поглядів, спостережень. Такі знання допомагають молодим людям розвивати свій духовний потенціал, розширювати свій кругозір, збагачуватись пізнавальною інформацією, сприяють знаходженню нових галузей досліджень тощо.

Соціально-гуманітарні науки доводять, що кожна особистість може розвивати свої здібності та повністю реалізовувати свій творчий потенціал.

Отже, можна констатувати, що поєднання професійної і гуманітарної освіти в системі формування компетентностей майбутніх фахівців розширюють межі творчості особистості, формують логічну повноту суджень, дисциплінують мислення, формують інтуїцію та інші властивості особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балл Г. О. Сучасний гуманізм і освіта: соціальні та психолого-педагогічні аспекти. Рівне : Листа-М, 2023. 128 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник. Київ : Либідь, 2018. 848 с.
3. Щєпова Д. Р. Місце соціально-гуманітарних дисциплін у системі освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2014. № 2 (13). С. 320–324.

Сєчіна Тетяна Вікторівна,

здобувачка 3 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, Україна
 Науковий керівник – **Нищета В. А.**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української філології та зарубіжної літератури, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Запоріжжя, Україна

РИТОРИЧНИЙ СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНИХ МОВЦІВ У МОВНІЙ ОСВІТІ НУШ: АКТУАЛЬНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні в освітній галузі означене активним запровадженням у практику концептуальних положень Нової української школи (НУШ) як засадничих домінант реформування загальної середньої освіти на десятиліття. І все, пов'язане з імплементацією НУШ: нормативно-правове, інформаційне, соціально-психологічне, академічне, матеріальне, особистісно-кадрове, фахове забезпечення, – варто сприймати як виклики, завдання та перспективи одночасно, адже і науковці, і педагоги-практики не мають минулого досвіду подібної діяльності.

Провідним керівним документом для НУШ є Державний стандарт базової середньої освіти, у якому міститься перелік ключових компетентностей, ціннісних орієнтирів, наскрізних умінь здобувачів, вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів, а також окреслена мета мовної освіти – формування й розвиток компетентних мовців [1].

Феномен поняття компетентний мовець дефініціював С. Омельчук, описавши у структурі його результативну взаємодію мови, мислення й мовлення особистості з акцентом на мовленні: висловлювати